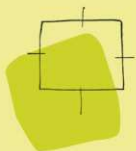

**Advies Flora- en faunawet realisatie
appartementencomplex Tynaarlosestraat
21-27 te Vries**

BügelHajema

Plek voor ideeën

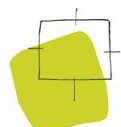
**Advies Flora- en faunawet realisatie
appartementencomplex Tynaarlosestraat
21-27 te Vries**

Inhoud

Rapport en bijlagen

5 januari 2010

Projectnummer 247.28.11.42.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	5
1.1	Aanleiding onderzoek	5
1.2	Soortenbescherming	5
1.3	Gebiedsbescherming	6
2	Inleiding	7
2.1	Planbeschrijving	7
2.2	Flora- en faunawet	7
3	Beschrijving van het gebied	11
3.1	Plangebied	11
4	Natuurwaarden	15
4.1	Beschermde gebieden	15
4.2	Soortenonderzoek	15
4.2.1	Vaatplanten	17
4.2.2	Zoogdieren - vleermuizen	18
4.2.3	Zoogdieren - overige	19
4.2.4	Vogels	20
4.2.5	Amfibieën	22
4.2.6	Reptielen	23
4.2.7	Vissen	23
4.2.8	Dagvlinders	24
4.2.9	Libellen	25
4.2.10	Overige ongewervelde soorten	25
5	Conclusie	27
5.1	Gebiedsbescherming	27
5.2	Soortenbescherming	27
6	Bronnen	29
6.1	Veldbezoek	29
6.2	Media	29
6.3	Gegevens	29
6.4	Literatuur	30

Bijlagen

Samenvatting

1.1

Aanleiding onderzoek

Woningcorporatie Woonborg is voornemens om aan de Tynaarlosestraat in Vries een woonzorgzone te realiseren. In het kader van de Flora- en faunawet is een onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is er gekeken naar de effecten op beschermde natuurgebieden in de omgeving.

1.2

Soortenbescherming

Soortengroep	Verbodsovertreding van beschermde soorten in het plangebied	Vervolgstep
Flora	-	-
Vleermuizen	-	-
Overige zoogdieren	Egel, gewone bosspitsmuis en tweekleurige bosspitsmuis	Geen, vrijstelling
Vogels*	Enkele soorten van dorp en stad; waaronder een enkele rode lijstsoort	Geen, bij werken buiten broedseizoen
Amfibieën	Gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander	Geen, vrijstelling
Reptielen	-	-
Vissen	-	-
Dagvlinders	-	-
Libellen	-	-
Overige soorten	-	-

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ont-heffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen (voor de meeste soorten van 15 maart tot 15 juli) werken of starten voor 15 maart en de werkzaamheden continu laten voortduren waardoor geen verbodsbepalingen worden overtreden.

VOGELS

1.3

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op een voldoende afstand van het plangebied, zodat gezien de aard van de ingrepen geen negatieve effecten zijn te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP-Drenthe. Deze conclusie moet bij de besluitvorming in het kader van de planologische procedure, wat betreft de Natura 2000-gebieden (Natuurbeschermingswet 1998), worden betrokken.

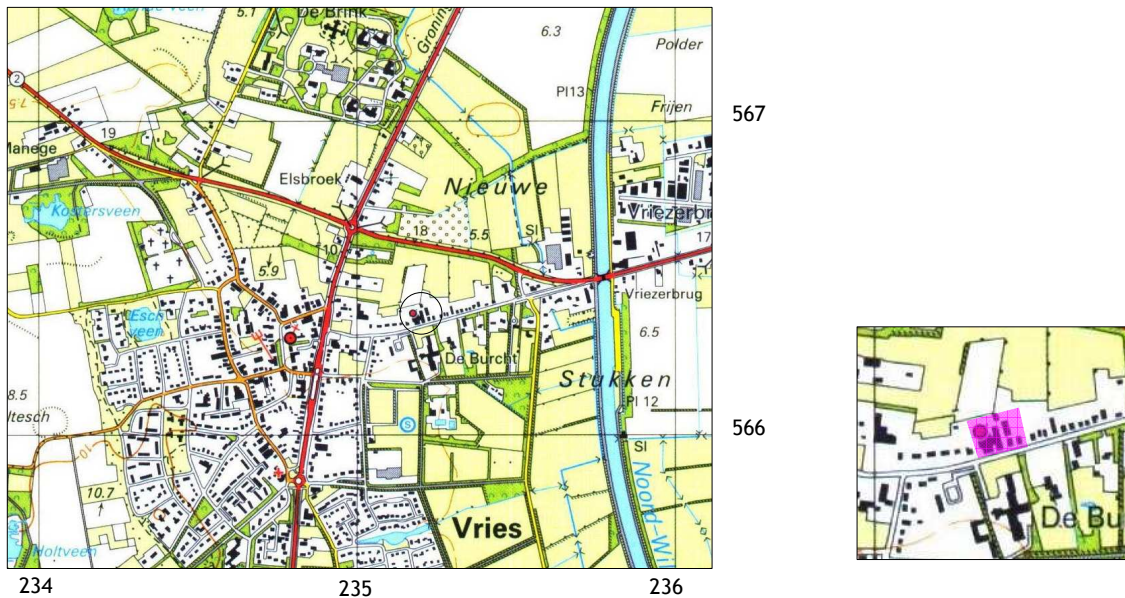
Inleiding

2

2.1

Planbeschrijving

Woningcorporatie Woonborg wil in samenwerking met Kroeze en Partners een seniorencomplex realiseren in Vries. Ten behoeve van het bestemmingsplan Vries kern Plan van wijziging ex artikel 11 WRO appartementencomplex Tynaarlosestraat 21-27 te Vries is het noodzakelijk een onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet uit te voeren naar de aanwezige natuurwaarden in het gebied. Tevens is in het kader van Natuurbeschermingswet 1998 gekeken naar de effecten op beschermde gebieden in de omgeving.

Figuur 1. Plangebied (roze), omliggend gebied en kilometerhokken (grijze lijnen)

2.2

Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of

ZORGPLICHT

redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

SOORTENBESCHERMING

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

BESCHERMINGSREGIMES

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen (zie ook bijlage 9):

1. Algemene soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 1'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
2. Overige soorten (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 2'). Voor overige soorten en vogelsoorten geldt eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
3. Strikt beschermde soorten. Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrichtlijn (in dit rapport aangegeven als 'soorten in tabel 3').
Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

HABITAT

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

Deze aspecten worden in de nieuwe interne handleiding van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ook overwogen bij de besluitvorming over ontheffingverlening.

In dit rapport wordt tevens aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn zeldzaam of erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af (zie bijlage 8). De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna). Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden echter niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen duidelijke juridische status.

RODE LIJST

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn (1979) en Habitatrichtlijn (1992) moet op grond van artikel 9 van het Besluit op de ruimtelijke ordening ook aandacht worden besteed aan beschermde natuurgebieden uit deze regelgeving. Dit is uitgewerkt in het Natura 2000-beleid. Natura 2000 is het netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die worden beschermd op grond van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De richtlijnen geven aan welke typen natuur en welke soorten precies moeten worden beschermd. De lidstaten wijzen daarvoor speciale beschermingszones aan. In het kader van de Vogelrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangewezen ter bescherming van vogelsoorten vermeld in bijlage I van deze richtlijn, van trekvogels op de Nederlandse Rode lijst en van hun habitatten. Deze aanwijzing is in Nederland nagenoeg voltooid. In het kader van de Habitatrichtlijn zijn speciale beschermingszones aangemeld bij de Europese Commissie ter bescherming van leefgebieden vermeld in bijlage I en van planten- en diersoorten vermeld in bijlage II van deze richtlijn. Alle gebieden die zich kwalificeren voor aanmelding zijn op grond van de genoemde richtlijnen beschermd alsof ze al zijn aangewezen.

GEBIEDSBESCHERMING

Onder de oude Natuurbeschermingswet 1967 vielen twee typen gebieden: nationale en beschermde natuurmonumenten en gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft aangewezen ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen. Per 1 oktober 2005 vallen de Natura 2000-gebieden samen met de twee hiervoor staande typen gebieden onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daar waar de beschermde natuurmonumenten samenvallen met een Natura 2000-gebied, verliest het gebied zijn status als beschermd natuurmonument. Voor ingrepen in of in de omgeving van een dergelijk gebied moet door middel van een vooroverleg tussen bevoegd gezag en initiatiefnemer worden ingeschat of de ingreep negatieve effecten kan hebben. Als dit het geval is, wordt via een voortoets onderzocht of de ingreep significant negatieve effecten kan hebben. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid is dat er geen significant negatieve effecten zijn, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Daarvoor moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de

NATUURBESCHERMINGS-
WET

initiatiefnemer. Dit is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de provincie. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.

De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende beschermde gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheersplannen. In het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad. Deze zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport niet of alleen in concept klaar en nog niet van kracht (concept Natura 2000-doelendocument en eerste trance aanwijzing 111 van de 161 gebieden). Naar verwachting zullen de aanwijzingsbesluiten vóór oktober 2008 definitief worden. Voorlopig wordt daarom getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten.

De Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het POP-Drenthe geniet een vergelijkbare bescherming. Ingrepen bij deze gebieden worden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst bij een ruimtelijke procedure. De Ecologische Hoofdstructuur mag niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

B e s c h r i j v i n g v a n h e t g e b i e d

3

3.1

Plangebied

Rond 1900 is er ter plaatse van de huidige locatie al bebouwing, waaronder de melkfabriek, aanwezig. Hierbij stond tevens een korenmolen. Aan de Tynaarlosestraat was nog nauwelijks bebouwing aanwezig. In het gebied direct rond Vries waren veel houtwallen en houtsingels aanwezig (Grote Historische Atlas, 2006).

HISTORIE

Het plangebied wordt begrensd door de Tynaarlosestraat (zuidzijde), bebouwing (oost- en westzijde) en een houtsingel met ten noorden daarvan graslanden (noordzijde). In het plangebied staat de melkfabriek met bijbehorende panden. Het terrein van het plangebied is grotendeels verhard. Er staan enkele woonhuizen en bedrijfspanden. Een deel van de bedrijfspanden bestaat uit panden van de voormalige melkfabriek. Enkele van de panden staan (deels) leeg of worden gebruikt als opslag (onder andere caravans). In de noordwesthoek is het bedrijf Van der Vinnen gevestigd. Op het bijbehorende terreindeel staan onder andere tuinhuisjes uitgesteld. Op het achterste deel van het terrein ligt materiaal opgeslagen, zoals pallets, golfplaten en hout (onder andere planken). De materialen waaruit de gebouwen zijn opgetrokken bestaan zowel uit steen als uit hout; enkele gebouwen hebben een plat dak, andere hebben een dakbedekking van golfplaten, dan wel dakpannen. Op het terrein is weinig groen aanwezig. Het groen is beperkt tot enkele bomen en struiken aan de noordzijde en een tuintje in de noordoosthoek. De sloot aan de noordzijde valt deels binnen het plangebied. In de noordoosthoek ligt een tuintje waarin een kleine vijver ligt. In de tuin, die is afgezet met een hek, zijn twee pekingeenden ondergebracht.

HUIDIGE SITUATIE

Oostzijde plangebied vanaf de Tynaarlosestraat

Westzijde plangebied vanaf de Tynaarlosestraat

Deel van achterzijde van het terrein

De bodemsamenstelling en de grondwaterstand zijn voor veel planten- en diersoorten een bepalende factor voor het voorkomen in een gebied. Het plangebied is niet gekarteerd. In de directe omgeving bestaat de bodem uit Veldpodzolgronden ontstaan in lemig zand.

BODEM EN WATER

Gezien de ligging tussen bebouwing met een sterk gereguleerd waterregiem komen eventuele infiltratie- en kwelaspecten hier niet meer in de vegetatie en verdere natuurwaarden tot uitdrukking. De gemiddeld hoogste grondwaterstand van de Veldpodzolgronden in de directe omgeving, ligt tussen de 40 cm tot 80 cm beneden het maaiveld. De gemiddeld laagste grondwaterstand ligt dieper dan 120 cm beneden het maaiveld.

Volgens de kwel-/infiltratiekaart (provincie Drenthe) is het gebied direct ten noorden van het bebouwde deel, waarin het plangebied ligt, aangeduid als infiltratiegebied (wegzijging). Naar het oosten toe, ter hoogte van de kruising Tynaarlosestraat/Nieuwe stukken, gaat dit vrij snel over in een intermediair gebied.

Op het terrein wordt door Woningcorporatie Woonborg in samenwerking met Kroeze en Partners een appartementencomplex voor senioren gerealiseerd. Het bouwplan betreft de oprichting van twee woongebouwen, met daarin 43 woonappartementen voor senioren (zie figuur 2). Het ontwerp voorziet in een halfverdiept liggende stallinggarage met bergingen die vanuit beide woongebouwen rechtstreeks bereikbaar is. Er is een verbinding richting de achtergelegen tuin rond het gemeentehuis.

PLANNEN

Figuur 2. Inrichting van het plangebied

Het parkeren vindt plaats half onder het maaiveld. Onder het centrale dek bevinden zich de parkeerplaatsen voor bewoners en bezoekers. Deze parkeerplaatsen zijn direct bereikbaar vanuit de appartementen. Op hetzelfde niveau bevinden zich ook de bergingen. Zowel de parkeerplaatsen als de bergingen worden middels een centrale ingang ontsloten via de Tynaarlosestraat.

Het dek vormt de openbare ruimte in het plan. De achterliggende tuin van het gemeentehuis is via het dek bereikbaar. Water en groen zijn in het plan niet benoemd, hoewel daarvoor aan de randen van het plangebied wel ruimte is gereserveerd.

4.1

B e s c h e r m d e g e b i e d e n

Het meest nabijgelegen beschermde gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied Drentsche Aa (Habitatrichtlijngebied) op 3 km ten oosten van het plangebied.

De Ecologische Hoofdstructuur ligt op ruim 1 km ten zuidwesten van het plangebied. Het gaat hierbij om het natuurgebied De Holten.

INVENTARISATIE

Deze beschermde gebieden liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP.

EFFECTEN

4.2

S o o r t e n o n d e r z o e k

Het plangebied ligt in het kilometerhok¹ 235-566 en in uurhok¹ 12-24. Figuur 1 geeft een overzicht van het plangebied en de omliggende kilometerhokken.

Voor dit onderzoek zijn gegevens gebruikt van Het Natuurloket² (d.d. 21 november 2007, zie tabel A) en gegevens van de provincie Drenthe (vaatplanten, dagvlinders, amfibieën en reptielen). Daarnaast zijn per uurhok waarnemingen verzameld uit de soortenatlassen voor zoogdieren, vleermuizen, broedvogels en vissen.

De verspreidingsgegevens van reptielen, amfibieën en vissen zijn (tevens) afkomstig uit het jaarverslag 2005 van Stichting RAVON (internet). De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn (tevens) afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (internet). Tot slot is de website www.waarneming.nl geraadpleegd. Op

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

² Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

deze website worden waarnemingen getoond die voornamelijk door vrijwilligers zijn verzameld. Deze bron wordt bij de soortenbespreking alleen genoemd indien de waarnemingen een toegevoegde waarde hebben.

De gegevens van vaatplanten, dagvlinders en amfibieën zijn bekend per kilometerhok. Enkele verspreidingsgegevens van de hiervoor genoemde bronnen berusten voor een deel op dezelfde waarnemingen. Het verschil tussen deze bronnen ligt in de schaal van weergave en de waarnemingsperiode. De gebruikte gegevens zijn opgenomen in de bijlagen.

De gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet rechtstreeks tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Om deze reden is een interpretatie op grond van ecologisch veldwerk noodzakelijk.

Tabel A. Het Natuurloket

Rapportage voor kilometerhok X:235 / Y:566								
Soortgroep	FF1*	FF23*	FF vogels	Hrl*	RL*	Volledigheid*	Detail*	Actualiteit*
Vaatplanten						niet	-	1975-1990
Mossen						niet		1997-2007
Korstmossen						niet		1992-2007
Paddestoelen					5	redelijk	0%	1992-2007
Zoogdieren	1	1		1	1	slecht	11-25%	1997-2007
Broedvogels						niet		1996-2007
Watervogels						niet		96/97-06/07
Reptielen						niet		1992-2007
Amfibieën	1					slecht	51-100%	1992-2007
Vissen						niet		1992-2007
Dagvlinders					1	goed	0%	1998-2008
Nachtvlinders						niet		1980-2008
Libellen		1		1	1	goed	0%	1993-2007
Sprinkhanen						niet		1993-2007
Overige ongewervelden						niet		1993-2007

Legenda

FF1 = Flora- en faunawet tabel 1 (vrijstelling)

FF23 = Flora- en faunawet tabel 2 + 3 (streng beschermd)

Hrl = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4)

RL = Rode lijst

Volledigheid:

Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortengroep.

Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van rode lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten er ook informatie op detailniveau (ten minste op 100 m nauwkeurig) beschikbaar is.

Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen.

Donkergrijstint: veld is niet van toepassing.

VELDWERK

Het plangebied is eind november 2007 bezocht om een indruk te krijgen van de gebieden, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie paragraaf 6.1). Daarnaast is het plangebied op verschillende momenten in de periode juni tot

en met september 2009 geïnventariseerd op het voorkomen van vleermuizen, steenmarter en kerkuil.

Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen, het nader onderzoek en de beschikbare gegevens is van alle groepen een compleet beeld ontstaan van het voorkomen van de soorten in het gebied (zie paragraaf 4.2.2 tot en met paragraaf 4.2.4).

4.2.1

Vaatplanten

Het kilometerhok is volgens Het Natuurloket goed, maar niet actueel onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. De gebruikte gegevens zijn afkomstig van de provincie Drenthe. De waarnemingen dateren hoofdzakelijk uit de periode van 1970 tot 1995, aangevuld met waarnemingen uit 2000 en 2006. De volledigheid van de gegevens is goed tot zeer goed. Tijdens het veldbezoek van eind november kon vanwege de tijd van het jaar geen volledig beeld worden gevormd van de voorkomende soorten in het plangebied. Het veldbezoek geeft samen met de gegevens toch een voldoende beeld voor dit onderzoek.

GEGEVENS

In de groenzone aan de noordzijde staan onder andere zwarte els, gewone vlier, opslag van zomereik en gewone esdoorn, grote brandnetel en klimop. Kleverig kruiskruid en vlinderstruik zijn soorten die langs de gebouwen zijn aangetroffen. In de tuintjes aan de Tynaarlosestraat is wat groen aanwezig. In de noordoosthoek is een kleine tuin. Hier staan onder meer enkele coniferen. De aangetroffen soorten zijn deels aangeplant.

INVENTARISATIE

Uit het kilometerhok zijn geen beschermde soorten bekend. Wel is er een rode lijstsoort waargenomen, namelijk borstelgras (zie bijlage 1).

Gewone vlier

Zomereik

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of rode lijstsoorten aangetroffen. Hoewel het seizoen het niet meer mogelijk maakt een goede inventarisatie uit te voeren, kunnen -gezien de terreinomstandigheden (grotendeels verhard) en aangetroffen soorten- beschermde soorten of rode lijstsoorten toch worden uitgesloten.

EFFECTEN Door de plannen worden geen beschermde soorten of rode lijstsoorten verstoord.

4.2.2

Zoogdieren - vleermuizen

GEGEVENS De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke vleermuizenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van vleermuissoorten in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1985 tot 1994. Deze gegevens geven een onvoldoende beeld van de voorkomende vleermuizen en het terreingebruik.

INVENTARISATIE Uit het uurhok zijn vier soorten bekend (zie bijlage 2). Het gaat hierbij om zowel gebouw- als boombewonende soorten. Er zijn in het plangebied geen bomen die geschikt zijn voor een boombewonende soort, zoals watervleermuis en ruige dwergvleermuis. Uit het uurhok is een waarneming van een kolonieplaats van ruige dwergvleermuis bekend. In Nederland is er tot nu maar één keer met zekerheid een kraamkolonie vastgesteld. Solitaire exemplaren en kleine groepjes worden regelmatig aangetroffen. Ruige dwergvleermuis heeft ook wel verblijfplaatsen in gebouwen; evenals de soorten laatvlieger en meervleermuis.

Meerdere van de gebouwen in het plangebied kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Er is slechts één uitzondering: het houten gebouw aan de noordzijde van het terrein. Deze wordt gebruikt voor stalling van een paard en de opslag van hooi. In de andere gebouwen zijn voldoende mogelijkheden voor verblijfplaatsen. Er zijn scheuren, ventilatiegaten en stootvoegen waardoor vleermuizen in de panden (onder andere spouwmuren) kunnen komen.

Stootvoegen in een van de gebouwen

Ventilatieopening in een van de gebouwen

AANVULLEND ONDERZOEK

Om een goed beeld te verkrijgen van eventuele verblijfplaatsen in de bebouwing zijn in het seizoen van 2009 vijf veldinventarisaties uitgevoerd. De methodiek van het uitgevoerde onderzoek en de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken zijn beschreven in paragraaf 6.1. Het volledige onderzoek is opgenomen als bijlage 10.

Uit dit onderzoek blijkt dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Het plangebied is geen hoogwaardig onderdeel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Ruige dwerg-

vleermuis foerageert slechts incidenteel in het plangebied. De soort rosse vleermuis vliegt af en toe hoog over het plangebied. In de omgeving is gewone grootoorvleermuis gehoord, maar deze soort maakt geen gebruik van het plangebied.

Voor geen van de genoemde soorten is een vaste vliegroute in het plangebied aanwezig.

Door de plannen worden geen verblijfplaatsen vernietigd. Het plangebied zal qua hoeveelheid bebouwing in de toekomstige situatie niet veel afwijken van de huidige hoeveelheid bebouwing. Hierdoor zal het belang van het plangebied als foerageerplek naar verwachting weinig veranderen. Wanneer in de nieuwe situatie inheemse bloem-, bes- en zaaddragende soorten struiken of bomen als groenvoorziening worden opgenomen, wordt het plangebied meer geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

EFFECTEN

4.2.3

Zoogdieren - overige

De gegevens zijn afkomstig uit de landelijke zoogdierenatlas. Deze atlas heeft de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1970 tot 1988. Deze gegevens zijn redelijk verouderd. De bekende gegevens geven in combinatie met het veldbezoek toch een voldoende beeld voor deze soortengroep.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 22 soorten bekend (zie bijlage 3). Daarnaast is er een waarneming van bosspitsmuis, waarbij het kan gaan om gewone bosspitsmuis of tweekleurige bosspitsmuis. Deze soorten zijn in het veld moeilijk van elkaar te onderscheiden. Beide soorten zijn soorten van tabel 1.

INVENTARISATIE

Onder de waarnemingen bevinden zich verder drie niet beschermde soorten (muskusrat, bruine rat en huismuis), een soort uit tabel 2 (eekhoorn) en twee soorten uit tabel 3 (das en boomarter); overige soorten zijn alle uit tabel 1. Het terrein biedt weinig schuilgelegenheid in de vorm van groenvoorzieningen. Voor das en boomarter is geen geschikt biotoop in het plangebied aanwezig. Ook voor eekhoorn zijn er geen geschikte bomen (voedsel/nestgelegenheid) aanwezig.

Hoewel de soort niet bekend is uit de waarnemingen, kan steenarter (tabel 2) verblijfplaatsen hebben in één of meerdere van de gebouwen in het plangebied. Tegenwoordig komt steenarter ook in of nabij dorpen en steden voor. De soort heeft zich aangepast aan menselijke bebouwing en maakt hier gebruik van kruipruimtes, spouwmuren en afgesloten zolders.

Van de in het uurhok waargenomen kleine zoogdieren kan in de enkele groene stukjes op het terrein mogelijk een enkel exemplaar voorkomen van huismuis, mol, egel, huisspitsmuis, gewone en tweekleurige bosspitsmuis en bosmuis. Voor de overige soorten is er onvoldoende dekking en voedsel aanwezig.

Om een goed beeld te verkrijgen van een eventuele verblijfplaats van steenarter in de bebouwing is de bebouwing op 24 juni 2009 van binnen geïnspec-

AANVULLEND ONDERZOEK

teerd. Daarnaast zijn voorafgaand aan de vijf veldinventarisaties ten behoeve van het vleermuizenonderzoek de gebouwen aan de buitenzijde alsook het terrein geïnspecteerd. De methodiek van het uitgevoerde onderzoek en de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken zijn beschreven in paragraaf 6.1. Het volledige onderzoek is opgenomen als bijlage 10.

Uit dit onderzoek blijkt dat in het plangebied geen verblijfplaatsen van steenmarter aanwezig zijn. Uit aangetroffen sporen op het terrein blijkt dat steenmarter wel af en toe gebruikmaakt van het plangebied als onderdeel van het foerageergebied.

EFFECTEN Door de plannen kunnen verblijfplaatsen worden vernietigd en een enkele individu worden verstoord van de volgende soorten: huismuis, mol, egel, huisspitsmuis, gewone en tweekleurige bosspitsmuis en bosmuis. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol en bosmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

4.2.4

Vogels

GEGEVENS Volgens Het Natuurloket is het voorkomen van broedvogels in het kilometerhok goed onderzocht. Detailgegevens zijn niet opgevraagd. Het plangebied is bijna volledig verhard; de atlasgegevens geven een voldoende beeld. Deze gegevens zijn afkomstig uit de landsdekkende broedvogelatlas (1998-2000) en zijn verzameld per uurhok. De gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een onvoldoende beeld.

INVENTARISATIE Uit het uurhok zijn 102 soorten bekend (zie bijlage 4). Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd. Onder deze waarnemingen bevinden zich 26 rode lijstsoorten. Van deze rode lijstsoorten kunnen grauwe vliegenvanger, boerenzwaluw, huismus, huiszwaluw en kerkuil tot broeden komen in het plangebied. Nesten van zwaluwen of resten hiervan zijn echter niet waargenomen. Er is wel een nest van merel aangetroffen in een van de gebouwen. Verder is er bekend dat kerkuil tot broeden komt in een van de gebouwen van de voormalige melkfabriek. De kerkuilenwerkgroep Drenthe heeft aangegeven dat kerkuil in de gebouwen heeft gebroed. Recente waarnemingen zijn echter niet bekend, aangezien geen vrijwilliger in deze omgeving actief is. Een van de bewoners heeft aangegeven dat kerkuil er recentelijk nog heeft gebroed. Tijdens het veldbezoek zijn gaai, pimpelmees, koolmees en merel waargenomen. Deze kunnen mogelijk ook tot broeden komen in het plangebied. In de tuin aan het noordoosten van het plangebied worden twee pekingeenden gehouden. In het plangebied kunnen ook andere algemene vogels van dorp en stad, zoals winterkoning en heggenmus, tot broeden komen.

Merel

Kerkuilpullen

Het plangebied heeft geen bijzondere waarde voor wintervogels. In de huidige situatie is het plangebied 's winters interessant voor enkele foeragerende zangvogels die in de houtsingels vruchten, zaden of insecten eten. Er komen soorten voor als vink en mees.

OVERWINTERENDE VOGELS

Om een goed beeld te verkrijgen van een eventuele broedplaats van kerkuil in de bebouwing is de bebouwing op 24 juni 2009 van binnen geïnspecteerd. Daarnaast zijn voorafgaand aan de vijf veldinventarisaties ten behoeve van het vleermuizenonderzoek de gebouwen aan de buitenzijde alsook het terrein geïnspecteerd. De methodiek van het uitgevoerde onderzoek en de weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken zijn beschreven in paragraaf 6.1. Het volledige onderzoek is opgenomen als bijlage 10.

AANVULLEND ONDERZOEK

Uit dit onderzoek blijkt dat in het plangebied geen broedplaats van kerkuil (meer) aanwezig is.

Wanneer de bebouwing wordt gesloopt, zullen broedterritoria verloren gaan. Het gaat hierbij grotendeels om algemene soorten en mogelijk enkele rode lijstsoorten. De bebouwing van het plangebied vormt geen essentieel broedgebied voor de voorkomende soorten. Aan de randen van het plangebied is ruimte gereserveerd voor groen. Bij een gebruik van bomen en struiken, bij voorkeur inheemse soorten, kunnen deze als broedplaats dienen voor algemene soorten.

EFFECTEN

Alle vogels zijn in het broedseizoen beschermd. Omdat onder de dakpannen en in de gebouwen, bomen en ondergroei van het plangebied vogels kunnen broeden, dient buiten het broedseizoen te worden gewerkt of moet voor het broedseizoen worden begonnen met de sloop waarna de werkzaamheden continu voortduren. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

4.2.5

Amfibieën

GEGEVENS Het kilometerhok is volgens Het Natuurloket slecht onderzocht op het voorkomen van amfibieën. Aangezien er geen zwaarder beschermde soorten bekend zijn, zijn gedetailleerde gegevens niet opgevraagd. In dit geval kan worden volstaan met de provinciale gegevens in combinatie met de gegevens van landsdekkende verspreidingskaarten (internet). Op deze kaarten is de verspreiding van amfibieën weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2001 tot en met 2005. De provinciale gegevens zijn afkomstig van de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD). Deze gegevens zijn op kilometerhokniveau en betreffen alle waargenomen soorten vanaf 1980; deze gegevens zijn matig wat betreft hun volledigheid. Het veldbezoek geeft in combinatie met deze gegevens een voldoende beeld voor dit vooronderzoek.

INVENTARISATIE Uit het kilometerhok zijn twee soorten bekend, namelijk gewone pad en bruine kikker (beide tabel 1). Uit het uurhok zijn daarnaast waarnemingen bekend van poelkikker (tabel 3) en kleine watersalamander (tabel 1). In het plangebied ligt aan de noordzijde een sloot. Deze bevatte ten tijde van het veldbezoek weinig water. In de tuin in de noordoostelijke hoek is een kleine vijver aanwezig. Mogelijk kan deze vijver dienen als voortplantingsplaats voor een enkele algemene soort, zoals bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. Buiten het voortplantingsseizoen leeft bruine kikker op het land en overwintert in greppels of holten of onder hout, boomwortels of stenen. Ook gewone pad en kleine watersalamander vertonen dit gedrag en verblijven mogelijk buiten het voortplantingsseizoen in het plangebied. Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Voor deze soort is geen geschikt habitat in of direct rond het plangebied aanwezig. Binnen het uurhok zal deze soort voorkomen in de veentjes die op enige afstand van het plangebied liggen.

Bruine kikker

Kleine watersalamander

EFFECTEN Door de werkzaamheden kunnen gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander worden verstoord of mogelijk enkele individuen worden gedood. Deze soorten vallen allemaal binnen de vrijstellingsregeling. Door de plannen worden deze soorten niet bedreigd in hun voortbestaan.

4.2.6

Reptielen

De provinciale gegevens zijn afkomstig van de Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD). De waarnemingen zijn op basis van kilometerhokken en betreffen alle sinds 1980 waargenomen soorten; deze gegevens zijn matig wat betreft hun volledigheid. Daarnaast zijn tevens de landsdekkende verspreidingskaarten (internet) geraadpleegd. Op deze kaarten is de verspreiding van reptielen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2001 tot en met 2005. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor het plangebied.

GEGEVENS

Op kilometerhokniveau zijn geen waarnemingen bekend. Uit het uurhok zijn twee waarnemingen bekend, namelijk levendbarende hagedis (tabel 2; Rode lijst) en hazelworm (tabel 3).

INVENTARISATIE

Over het algemeen bestaat het leefgebied van hagedissen en slangen uit ruige vegetatie die voldoende schuilmogelijkheden biedt en tevens voldoende open is om te kunnen zonnen, zoals overgangen tussen bos en heide en oude heidevelden. Ringslangen zijn gebonden aan waterrijke gebieden. Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor reptielen.

Er zijn geen reptielen in het plangebied te verwachten.

EFFECTEN

4.2.7

Vissen

Het Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok slecht is onderzocht op het voorkomen van vissen. Aangezien geen beschermde soorten bekend zijn, zijn gedetailleerde gegevens opgevraagd. De gebruikte gegevens zijn afkomstig van de landelijke zoetwatervissenatlas en verspreidingskaarten op internet. Op de verspreidingskaarten op internet is de verspreiding van vissen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 2001 tot en met 2005. Hier zijn echter geen waarnemingen bekend. Daarom is tevens de landelijke atlas geraadpleegd. De atlas heeft de verspreiding van vissen in kaart gebracht op basis van uurhokken uit de periode van 1975 tot 1995. Deze gegevens zijn redelijk verouderd. Deze gegevens geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld voor het plangebied.

GEGEVENS

Uit het uurhok zijn 21 soorten bekend (zie bijlage 5). Onder deze waarnemingen zijn drie beschermde soorten bekend, te weten bermpje, kleine modderkruiper (beide tabel 2) en grote modderkruiper (tabel 3 en tevens rode lijstsoort). Daarnaast zijn er nog vier rode lijstsoorten bekend.

INVENTARISATIE

In het plangebied ligt een kleine tuinvijver en een sloot aan de noordzijde. De sloot bevatte ten tijde van het veldbezoek weinig water. Het is daarom waarschijnlijk dat deze sloot in de zomer regelmatig droogvalt. Bovendien liggen de wateren grotendeels in de schaduw van bomen en bebouwing. Het is daarom geen ideaal voortplantingsbiotoop voor vissen. Mogelijk kan een enkele alge-

mene soort in de sloot en de vijver voorkomen. Het is niet waarschijnlijk dat hier beschermde soorten voorkomen. Beschermde soorten worden niet in of direct rond het plangebied verwacht.

EFFECTEN Door de ontwikkelingen zullen geen beschermde soorten of rode lijstsoorten worden verstoord.

4.2.8

Dagvlinders

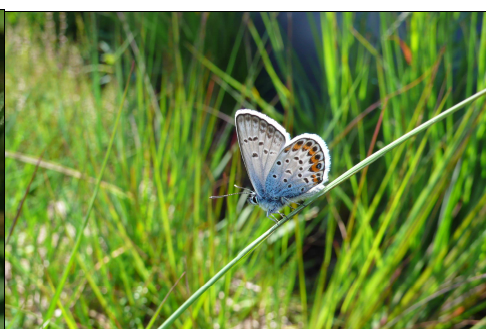
GEGEVENS Volgens Het Natuurloket is het kilometerhok goed onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. Er zijn echter geen beschermde soorten bekend. De gedetailleerde gegevens zijn daarom niet opgevraagd. De gegevens van de Vlinderwerkgroep Drenthe en het Waarnemingenverslag 2007 geven een voldoende beeld. De waarnemingen van de Vlinderwerkgroep zijn op basis van kilometerhokken en betreffen alle waargenomen soorten in de periode van 1990 tot 2001 met aanvullingen uit 2002. De volledigheid van deze gegevens is goed tot zeer goed. Het waarnemingenverslag geeft de verspreiding van dagvlinders weer op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006. Het veldbezoek geeft in combinatie met deze gegevens een voldoende beeld voor deze soortengroep.

INVENTARISATIE Uit het kilometerhok zijn 24 soorten bekend (zie bijlage 6a). Hieronder bevinden zich geen beschermde soorten maar wel een rode lijstsoort. Uit het uurhok zijn 31 soorten bekend (zie bijlage 6b), waaronder één beschermde soort, het heideblauwtje (tabel 3 en tevens rode lijstsoort); daarnaast zijn er nog vijf rode lijstsoorten bekend. Deze beschermde soorten en/of rode lijstsoorten zijn soorten van (droge, natte) heiden, droge (heischrale) graslanden en blauwgraslanden of natte graslanden en ruigten. Geen van dergelijke biotopen komt binnen het plangebied voor.

In het plangebied kan wel een enkele algemene soort voorkomen, zoals klein koolwitje.

Klein koolwitje

Heideblauwtje

EFFECTEN Door de plannen worden geen beschermde soorten of rode lijstsoorten verstoord.

4.2.9

Libellen

De gegevens zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007. Dit waarnemingenverslag heeft de verspreiding van libellen weergegeven op basis van uurhokken uit de periode van 1990 tot 2006.

GEGEVENS

Deze gegevens zijn redelijk recent en geven in combinatie met het veldbezoek een voldoende beeld.

Uit het uurhok zijn 29 soorten bekend (zie bijlage 7). Onder deze waarnemingen is een rode lijstsoort bekend, namelijk bosbeekjuffer. Deze soort komt voor bij langzaam stromende (bos)beken met een hele goede waterkwaliteit. Van een dergelijk biotoop is in het plangebied geen sprake. De vijver en de sloot vormen een suboptimaal voortplantingsbiotoop voor libellen. Een enkele algemene soort kan zich hier voortplanten en het terrein als jachtgebied gebruiken. Het gaat dan om soorten als lantaarntje en steenrode heidelibel.

INVENTARISATIE

Beschermde soorten worden niet verstoord. Door de plannen verdwijnt er mogelijk een zeer klein suboptimaal voortplantingsgebied en foerageergebied van enkele algemene libellen.

EFFECTEN

4.2.10

Overige ongewervelde soorten

De beschermde kevers en mieren zijn niet in het plangebied te verwachten. De beschermde mierensoorten komen voor in zandige bosgebieden. De oude eikenbomen voor vliegend hert zijn afwezig. Gestreepte waterroofkever is een soort van met name groot water in laagveen en poelen. Voorkomen van deze soort in het plangebied is niet waarschijnlijk. Brede geelrandwaterroofkever is een soort van grote, permanent stilstaande wateren. Recentelijk is deze soort waargenomen in Drenthe. Juchtleerkever en heldenbok worden binnen Nederland als uitgestorven beschouwd. Ditzelfde geldt waarschijnlijk voor rivierkreeft en Bataafse stroommossel. De wijngaardslak is gebonden aan het voorkomen van mergel.

Door de ontwikkelingen binnen het plangebied zullen geen effecten op beschermde overige ongewervelde soorten optreden.

Conclusie 5

5.1

Gebiedsbescherming

Beschermde gebieden liggen op voldoende afstand van het plangebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig. De activiteit is op dit punt niet in strijd met het POP.

5.2

Soortenbescherming

Ten aanzien van de soortenbescherming zijn vijf aspecten (van belang in de verdere procedure) in acht genomen:

- nadere inventarisatie;
- niet bedreigde waarden;
- bescherming vogels;
- vrijgestelde soorten;
- ontheffingen.

Nadere inventarisaties zijn niet nodig.

NADERE INVENTARISATIE

Van de volgende soortengroepen worden geen verbodsbepalingen overtreden in het plangebied:

NIET BEDREIGDE WAARDEN

- vaatplanten;
- reptielen;
- vissen;
- dagvlinders;
- libellen;
- overige ongewervelde soorten.

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

BESCHERMING VOGELS

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. Er zijn in of in de omgeving van het plangebied geen permanent bewoonde nesten of belangrijke rust- of foerageergebieden van vogels aanwezig. Er broedt wel een aantal algemeen voorkomende vogels en mogelijk een enkele rode lijstsoort in en rond het plangebied. Daarom kan men er in dit plangebied van uitgaan dat geen ver-

bodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Broedvogels zullen, doordat de werkzaamheden reeds voor het broedseizoen zijn begonnen, een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

VRIJGESTELDE SOORTEN

In het plangebied komen enkele beschermde soorten voor in de groepen amfibieën en zoogdieren die worden verstoord door de werkzaamheden. Deze staan in tabel B. Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor verstoring van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol en bosmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Tabel B. Soorten in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>

ONTHEFFINGEN

Er zijn geen beschermde soorten in het plangebied aanwezig waarvoor ontheffing moet worden aangevraagd.

AANBEVELINGEN

Vleermuizen

Bij de bouw van woningen kan worden gedacht aan 'vleermuisvriendelijke' bouw, bijvoorbeeld met een toegankelijke (dubbele) spouw of ruimte onder het dak. Door het plaatsen van nestkasten, vleermuisdakpannen en -stenen kunnen extra zomerverblijfplaatsen worden gecreëerd.

Algemeen

Door niet meer groen op te ruimen dan noodzakelijk en takken en bladeren te laten liggen op het terrein kunnen veel dieren, zoals egel en verschillende soorten amfibieën, schuilplaatsen vinden en kan de biodiversiteit vrij eenvoudig worden verhoogd.

Bronnen

6

6.1

Veldbezoek

Het gebied is op 22 november 2007 door mevrouw drs. K.M.S. De Maeijer bezocht om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Er zijn hierbij plantensoorten genoteerd, maar verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 12 °C en een matige zuidenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Het plangebied is daarnaast in de periode van juni tot en met september vijfmaal geïnventariseerd op het voorkomen van vleermuizen, steenmarter en kerkuil. De omstandigheden voor de inventarisaties waren gunstig en staan nader beschreven in bijlage 10.

VELDBEZOeken VLEERMUIZEN, STEENMARTER EN KERKUIL

6.2

Media

- www.natuurloket.nl overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl informatie over (verspreiding van) amfibieën, reptielen en vissen;
- www.waarneming.nl verspreidingskaarten van planten en dieren die door vrijwilligers zijn verzameld.

6.3

Gegevens

- Provincie Drenthe (2004): Milieukartering Drenthe, Productgroep Landelijk gebied: gegevens van:
- planten: Werkgroep Florakartering Drenthe (WFD);
- vlinders: Vlinderwerkgroep Drenthe;
- amfibieën en reptielen: Werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe (WARD).

6.4

Literatuur

- Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij kaartblad 12 West Assen, Wageningen 1991.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen. S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- Limpens, H, K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Brink, H. van den, A. van Dijk, B. van Os, P. Venema, Provincie Drenthe, Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, SOVON Vogelonderzoek Nederland, Broedvogels van Drenthe, Van Gorcum & Comp, Assen 1996.
- Venema, P., Stichting Werkgroep Avifauna Drenthe, Wintervogels in Drenthe, Koninklijke Van Gorcum 2001.
- Provincie Drenthe, Amfibieën en Reptielen in Drenthe, Dienst ruimte en groen in samenwerking met de werkgroep Amfibieën en Reptielen Drenthe, Assen 1993.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera, Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Dijkstra, A.C.J., J. de Vries en B.J. Hoentjen, Dagvlinders in Drenthe: Voorkomen en verspreiding 1990-2001, Uitgeverij Publi-Que/Vlinderwerkgroep Drenthe 2003.

- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Abbingh, G. en R. Manger, Libellen in Drenthe: Verspreidingsatlas 1995-2003; Libellenwerkgroep Drenthe, Assen 2004.
- Waarnemingenverslag 2007 Dagvlinders, Nachtvinders en libellen EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber, A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Uitgeverij Nieuwland, Grote Historische topografische Atlas, Tilburg, 2006.

B i j l a g e n

1. Vaatplanten
2. Vleermuizen
3. Overige zoogdieren
4. Broedvogels
5. Vissen
6. Vlinders
7. Libellen
8. Codes Rode lijst
9. Uitleg beschermingsregime
10. Notitie nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter

Bijlage 1. Vaatplanten in het kilometerhok 235-566 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Akkerdistel	x		
Akkerkool	x		
Akkermelkdistel s.l.	x		
Akkervergeet-mij-nietje	x		
Akkerwinde	x		
Amerikaans krenteboompje	x		
Amerikaanse vogelkers	x		
Avondkoekoeksbloem	x		
Beemdlangbloem	x		
Beklierd havikskruid	x		
Beklierde duizendknoop	x		
Berk (G)	x		
Beuk	x		
Biezeknoppen	x		
Bijvoet	x		
Blaartrekkende boterbloem	x		
Blauwe zegge	x		
Bochtige smele	x		
Boerenwormkruid	x		
Bonte gele dovenetel	x		
Borstelgras	x	GE	
Bosgierstgras	x		
Boskruiskruid	x		
Bosveldkers	x		
Boswilg	x		
Braam (G)	x		
Brede stekelvaren	x		
Brem	x		
Dagkoekoeksbloem	x		
Dichtbloemige veldbies	x		
Dolle kervel	x		
Donkergroene basterdwederik	x		
Drijvend fonteinkruid	x		
Duizendknoopfonteinkruid	x		
Echte kamille	x		
Echte valeriaan	x		
Eenstijlige meidoorn	x		
Egelboterbloem	x		
Engels raaigras	x		
Fijnspar	x		
Fioringras	x		
Fluitekruid	x		
Framboos	x		
Geel nagelkruid	x		
Geknikte vossestaart	x		
Gekroesd fonteinkruid	x		
Gekroesde melkdistel	x		
Gele lis	x		

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Gele waterkers	x		
Geoorde wilg	x		
Gestreepte witbol	x		
Getand vlotgras	x		
Gewone bereklauw	x		
Gewone brunel	x		
Gewone dophei	x		
Gewone eikvaren	x		
Gewone en Glanzige hoornbloem	x		
Gewone engelwortel	x		
Gewone es	x		
Gewone hennepnetel	x		
Gewone hoornbloem	x		
Gewone melkdistel	x		
Gewone paardenbloem	x		
Gewone raket	x		
Gewone rolklaver	x		
Gewone salomonszegel	x		
Gewone spurrie	x		
Gewone veldbies	x		
Gewone vlier	x		
Gewone zilverspar	x		
Gewoon biggenkruid	x		
Gewoon duizendblad	x		
Gewoon haakmos	x		
Gewoon haarmos	x		
Gewoon herderstasje	x		
Gewoon reukgras	x		
Gewoon speenkruid	x		
Gewoon sterrenkroos	x		
Gewoon struisgras	x		
Gewoon vingerhoedskruid	x		
Gladde witbol	x		
Glanshaver	x		
Grasmuur	x		
Grauwe wilg	x		
Greppelrus	x		
Grote brandnetel	x		
Grote kattestaart	x		
Grote muur	x		
Grote vossestaart	x		
Grote waterweegbree	x		
Grote wederik	x		
Grote weegbree s.l.	x		
Grove den	x		
Haagwinde	x		
Haaksterrekroos	x		
Haarfonteinkruid	x		
Harig wilgenroosje	x		
Hazelaar	x		

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Hazezegge	x		
Heermoes	x		
Heggewikke	x		
Hennegras	x		
Holpijp	x		
Hondsdrif	x		
Hondsroos	x		
Hop	x		
Hulst	x		
IJle zegge	x		
Kale jonker	x		
Kantige basterdwederik s.s.	x		
Kattestaart (G)	x		
Kleefkruid	x		
Klein kroos	x		
Klein kruiskruid	x		
Klein streepzaad	x		
Kleine klaver	x		
Kleine veldkers	x		
Klimop	x		
Kluwenzuring	x		
Knolrus s.s.	x		
Knopig helmkruid	x		
Kraailook	x		
Kraakwilg	x		
Kropaar	x		
Kruipende boterbloem	x		
Kruipganzerik	x		
Kruiskruid (G)	x		
Krulzuring	x		
Kweek	x		
Liesgras	x		
Liggend walstro	x		
Liggende vetmuur	x		
Linde (G)	x		
Lork (G)	x		
Madeliefje	x		
Mannagrass	x		
Mannetjesvaren	x		
Melganzevoet	x		
Moerasdroogbloem	x		
Moeraskers	x		
Moerasmuur	x		
Moerasrolklaver	x		
Moeraspirea	x		
Moerasvergeet-mij-nietje	x		
Moeraszegge	x		
Muizeoor	x		
Oostenrijkse kers	x		
Oranje havikskruid	x		

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst Beschermingsregime
Paardenbloem (G)	x	
Paarse dovenetel s.s.	x	
Parapluutjesmos	x	
Penningkruid	x	
Perzikkruid	x	
Peterselievlier	x	
Pijpestrootje	x	
Pilzegge	x	
Pinksterbloem	x	
Pitrus	x	
Prunus (G)	x	
Rankende helmbloem	x	
Ratelpopulier	x	
Reukeloze kamille	x	
Reuzenbalsemien	x	
Reuzenbereklauw	x	
Ridderzuring	x	
Riet	x	
Rietgras	x	
Rietwalstro	x	
Rietzwenkgras	x	
Ringelwikke	x	
Rode klaver	x	
Rood zwenkgras s.l.	x	
Rood zwenkgras s.s.	x	
Ruige zegge	x	
Ruw beemdgras	x	
Ruwe berk	x	
Ruwe smele	x	
Schapengras	x	
Schapenzuring	x	
Schedefonteinkruid	x	
Schermhavikskruid	x	
Scherpe boterbloem	x	
Schijfkamille	x	
Sitkaspar	x	
Smalle stekelvaren	x	
Smalle waterpest	x	
Smalle weegbree	x	
Smalle wikke s.l.	x	
Snavelzegge	x	
Speerdistel	x	
Spiesmelde	x	
Sporkehout	x	
Sterrenkroos (G)	x	
Stijf havikskruid	x	
Straatgras	x	
Struikhei	x	
Tandjesgras	x	
Tenger fonteinkruid	x	

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Tengere rus	X		
Timoteegras s.s.	X		
Tormentil	x		
Trekrus	x		
Trosvlir	x		
Uitstaande melde	x		
Varkensgras	x		
Veelbloemige veldbies s.l.	x		
Veelbloemige veldbies s.s.	x		
Veelkleurig vergeet-mij-nietje	x		
Veelwortelig kroos	x		
Veenwortel	x		
Veldbeemdgras	x		
Veldereprijs	x		
Veldlathyrus	x		
Veldrus	x		
Veldzuring	x		
Vertakte leeuwentand	x		
Vlasbekje	x		
Vogelkers	x		
Vogelmuur	x		
Vogelwikke	x		
Vroege haver	x		
Waterbies	x		
Waternavel	x		
Waterpeper	x		
Waterpest (G)	x		
Waterpostelein	x		
Watertorkruid	x		
Wijfjesvaren	x		
Wilde cichorei	x		
Wilde kamperfoelie	x		
Wilde lijsterbes	x		
Wilgenroosje	x		
Witte dovenetel	x		
Witte klaver	x		
Wolfspoot	x		
Zachte berk	x		
Zachte dravik s.s.	x		
Zachte duizendknoop	x		
Zachte ooievaarsbek	x		
Zandraket	x		
Zandstruisgras	x		
Zevenblad	x		
Zilverhaver	x		
Zilverschoon	x		
Zoete kers	x		
Zomereik	x		
Zomprus	x		
Zompvergeet-mij-nietje	x		

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Zwaluwtong	x		
Zwarte els	x		
Zwarte nachtschade s.l.	x		
Zwarte zegge	x		

Bijlage 2. Vleermuizen in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Laatvlieger	x	KW	Tabel 3 (bijlage IV)
Meervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)
Ruige dwergvleermuis	k		Tabel 3 (bijlage IV)
Watervleermuis	x		Tabel 3 (bijlage IV)

k = kolonie

Bijlage 3. Overige zoogdieren in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Aardmuis	x		Tabel 1
Boommarter	w	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Bosmuis	x		Tabel 1
Bosspitsmuis	x		
Bruine rat	x		
Bunzing	x		Tabel 1
Das	v		Tabel 3 (bijlage 1)
Dwergmuis	x		Tabel 1
Dwergspitsmuis	x		Tabel 1
Eekhoorn	x		Tabel 2
Egel	x		Tabel 1
Haas	x		Tabel 1
Hermelijn	x	GE	Tabel 1
Huismuis	#		
Huisspitsmuis	#		Tabel 1
Konijn	x		Tabel 1
Mol	x		Tabel 1
Muskusrat	x		
Ree	x		Tabel 1
Rosse woelmuis	x		Tabel 1
Veldmuis	#		Tabel 1
Vos	x		Tabel 1
Wezel	x	GE	Tabel 1

x = vangst of vondst

= braakbalvondst

w = waarschijnlijke veldwaarneming

v = veldwaarneming

Bijlage 4. Broedvogels in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (atlas)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Appelvink	m		Vogels
Bergeend	w		Vogels
Boerenzwaluw	w/z	GE	Vogels
Bonte Vliegenvanger	z		Vogels
Boomklever	z		Vogels
Boomkruiper	w/z		Vogels
Boomleeuwerik	w		Vogels
Boompieper	w/z		Vogels
Bosrietzanger	w/z		Vogels
Bosuil	z		Vogels
Braamsluiper	w/z		Vogels
Buizerd	z		Vogels
Ekster	w/z		Vogels
Fazant	w/z		Vogels
Fitis	w/z		Vogels
Fuut	z		Vogels
Gaai	w/z		Vogels
Geelgors	w		Vogels
Gekraagde Roodstaart	z		Vogels
Gele Kwikstaart	w/z	GE	Vogels
Gierzwaluw	m		Vogels
Glanskop	w		Vogels
Goudhaantje	w/z		Vogels
Goudvink	z		Vogels
Grasmus	w/z		Vogels
Graspieper	w/z	GE	Vogels
Grauwe Gans	m		Vogels
Grauwe Vliegenvanger	w/z	GE	Vogels
Groene Specht	w	KW	Vogels
Groenling	w/z		Vogels
Grote Bonte Specht	w/z		Vogels
Grote Canadese gans	z		Vogels
Grote Lijster	w/z		Vogels
Grutto	w	GE	Vogels
Havik	z		Vogels
Heggenmus	w/z		Vogels
Holenduif	w/z		Vogels
Houtduif	w/z		Vogels
Huismus	w/z	GE	Vogels
Huiszwaluw	z	GE	Vogels
IJsvogel	z		Vogels
Kauw	w/z		Vogels
Kerkuil	z	KW	Vogels
Kievit	w/z		Vogels
Kleine Bonte Specht	z		Vogels
Kleine Karekiet	w/z		Vogels
Kleine Plevier	w		Vogels
Kneu	w/z	GE	Vogels
Knobbelzwaan	w		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Koekoek	w/z	KW	Vogels
Kokmeeuw	z		Vogels
Koolmees	w/z		Vogels
Kuifeend	w		Vogels
Kuifmees	w/z		Vogels
Kwartel	m		Vogels
Kwartelkoning	m	KW	Vogels
Matkop	w/z	GE	Vogels
Meerkoet	w/z		Vogels
Merel	w/z		Vogels
Nijlgans	w		
Oeverzwaluw	z		Vogels
Paapje	z	BE	Vogels
Pimpelmees	w/z		Vogels
Putter	w		Vogels
Ransuil	m	KW	Vogels
Rietgors	w/z		Vogels
Rietzanger	w		Vogels
Ringmus	w/z	GE	Vogels
Roodborst	w/z		Vogels
Roodborsttapuit	z		Vogels
Scholekster	w/z		Vogels
Slobeend	w	KW	Vogels
Soepeend	w/z		
Sperwer	z		Vogels
Spotvogel	m	GE	Vogels
Spreeuw	w/z		Vogels
Sprinkhaanzanger	w		Vogels
Staartmees	w/z		Vogels
Strandplevier	m	BE	Vogels
Tjiftjaf	w/z		Vogels
Torenavalk	z		Vogels
Tuinfluitier	w/z		Vogels
Tureluur	w	GE	Vogels
Turkse Tortel	w/z		Vogels
Veldleeuwerik	w/z	GE	Vogels
Vink	w/z		Vogels
Visdief	z	KW	Vogels
Waterhoen	w/z		Vogels
Watersnip	w	BE	Vogels
Wielewaal	w	KW	Vogels
Wilde Eend	w/z		Vogels
Winterkoning	w/z		Vogels
Wintertaling	m	KW	Vogels
Witte Kwikstaart	w/z		Vogels
Wulp	z		Vogels
Zanglijster	w/z		Vogels
Zomertaling	w	KW	Vogels
Zwarte Kraai	w/z		Vogels
Zwarte Mees	w/z		Vogels

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Zwarte Roodstaart	w/z		Vogels
Zwarte Specht	m		Vogels
Zwartkop	w/z		Vogels

m = mogelijk

w = waarschijnlijk

z = zeker

Bijlage 5. Vissen in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (website RAVON)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Alver	x		
Baars	x		
Bermpje	x		Tabel 2
Blankvoorn	x		
Brasem	x		
Driedoornige stekelbaars	x		
Grote modderkruiper	x	KW	Tabel 3 (bijlage 1)
Kleine modderkruiper	x		Tabel 2
Kolblei	x		
Kwabaal	x	BE	
Paling	x		
Pos	x		
Regenboogforel	x		
Riviergrondel	x		
Serpeling	x	KW	
Snoek	x		
Snoekbaars	x		
Tienddoornige stekelbaars	x		
Vetje	x	KW	
Winde	x	GE	
Zeelt	x		

Bijlage 6a. Vlinders in het kilometerhok 235-566 in en rond het plangebied (provincie Drenthe)

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Argusvlinder	x		
Atalanta	x		
Bont zandoogje	x		
Boomblauwtje	x		
Bruin zandoogje	x		
Citroenvlinder	x		
Dagpauwoog	x		
Distelvlinder	x		
Eikenpage	x		
Geelsprietdikkopje	x		
Gehakkelde aurelia	x		
Groot dikkopje	x	GE	

Nederlandse naam	Waarneming	Rode lijst	Beschermingsregime
Groot koolwitje	x		
Hooibeestje	x		
Icarusblauwtje	x		
Klein geaderd witje	x		
Klein koolwitje	x		
Kleine vos	x		
Kleine vuurvinder	x		
Koevinkje	x		
Landkaartje	x		
Oranje zandoogje	x		
Oranjetipje	x		
Zwartspriddikkopje	x		

Bijlage 6b. Vlinders in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1990-2000	2002-2006		
Argusvlinder	x	x		
Atalanta	x	x		
Bont zandoogje	x	x		
Boomblauwtje	x	x		
Bruin zandoogje	x	x		
Bruine vuurvinder	x	x	KW	
Citroenvlinder	x	x		
Dagpauwoog	x	x		
Distelvlinder	x	x		
Eikenpage	x			
Geelspriddikkopje	x	x		
Gehakelde aurelia	x	x		
Gele luzernevlinder	x			
Gentiaanblauwtje	x		BE	
Groentje	x	x		
Groot dikkopje	x		GE	
Groot koolwitje	x	x		
Heideblauwtje	x		GE	Tabel 3 (bijlage 1)
Heivlinder	x		GE	
Hooibeestje	x	x		
Icarusblauwtje	x	x		
Klein geaderd witje	x	x		
Klein koolwitje	x	x		
Kleine vos	x	x		
Kleine vuurvinder	x	x		
Koevinkje	x	x		
Kommavvlinder	x		BE	
Landkaartje	x	x		
Oranje zandoogje	x	x		
Oranjetipje	x	x		

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1990-2000	2002-2006		
Zwartspriddikkopje	x	x		

Bijlage 7. Libellen in het uurhok 12-24 in en rond het plangebied (waarnemingenverslag)

Nederlandse naam	Waarneming		Rode lijst	Beschermingsregime
	1999-2001	2002-2006		
Azuurwaterjuffer	x	x		
Blauwe breedscheenjuffer	x	x		
Blauwe glazenmaker	x	x		
Bosbeekjuffer	x	x	BE	
Bruine glazenmaker		x		
Geelvlakheidelibel	x	x		
Gewone oeverlibel	x			
Gewone pantserjuffer	x			
Grote keizerlibel	x	x		
Grote roodoogjuffer	x			
Houtpantserjuffer	x	x		
Kleine roodoogjuffer		x		
Koraaljuffer	x			
Lantaarntje	x	x		
Noordse witsnuitlibel	x			
Paardenbijter	x	x		
Plasrombout	x			
Platbuik	x	x		
Smaragdlibel	x			
Steenrode heidelibel	x	x		
Tangpantserjuffer	x	x		
Tengere grasjuffer		x		
Variabele waterjuffer	x	x		
Venglazenmaker		x		
Viervlek	x	x		
Vuurjuffer	x			
Watersnuffel	x	x		
Weidebeekjuffer	x	x		
Zwarte heidelibel	x	x		

Bijlage 8. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort

TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 9. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
 - een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
 - tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
 - bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;
- en tot slot:
- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Bijlage 10. Notitie nader onderzoek vlermuizen, kerkuil en steenmarter

Gemeente Tynaarlo

Nader onderzoek vlermuizen, kerkuil en steenmarter Tynaarlosestraat 21-27 te Vries

Ten behoeve van de realisatie van een appartementencomplex aan de Tynaarlosestraat te Vries wordt de huidige bebouwing gesloopt. In het Advies Flora- en faunawet appartementencomplex Tynaarlosestraat 21-27 te Vries (BügelHajema Adviseurs, 2008) wordt aangegeven dat de te slopen bebouwing moet worden onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vlermuizen. Daarnaast dient de bebouwing te worden gecontroleerd op de aanwezigheid van een broedplaats van kerkuil en de aanwezigheid van steenmarter.

Alle bovengenoemde soorten worden op basis van de Flora- en faunawet beschermd. Ook een vaste verblijfplaats van deze soorten wordt door de Flora- en Faunawet beschermd. In 2009 is een vlermuizenonderzoek uitgevoerd waarbij ook is gezocht naar een broedplaats van kerkuil en sporen die duiden op de aanwezigheid van steenmarter.

Voorliggende notitie geeft de resultaten van dit onderzoek weer waarmee inzicht wordt gegeven in de functies van het plangebied voor kerkuil, steenmarter en vlermuizen.

Methode

Vlermuizen maken gebruik van echolocatie om zich in een gebied te oriënteren en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert. Met behulp van een ultrasounddetector kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van Petterson D240x ultrasounddetectors (batdetector). Met behulp van een Ediol R-09HR en/of Creative ZEN V (recorders) zijn van de vleermuizengeluiden opnamen gemaakt, die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b.

Het vlermuizenonderzoek bestond uit vier avondinventarisaties. Alle veldbezoeken vonden plaats onder voor vlermuizen geschikte omstandigheden (zie tabel 1).

Tabel 1. Omstandigheden veldbezoeken Tynaarlosestraat.

Datum	Zonsondergang/ zonsopkomst	Start	Einde	Temperatuur	Wind	Bijzonderheden
24-06- 2009	22.04 uur	21.45 uur	24.00 uur	17°C -> 16°C	Zwak	Onbewolkt
16-07- 2009	21.51uur	21.35 uur	23.45 uur	21°C -> 19°C	Zwak	Half bewolkt
18-08- 2009	20.54 uur	20.35 uur	23.10 uur	20°C -> 17°C	Matig	Onbewolkt
01-09- 2009	20.10 uur	19.50 uur	22.20 uur	16°C -> 14°C	Matig	Bewolkt

Bij aanvang van de veldbezoeken is de bebouwing geïnspecteerd op de aanwezigheid van sporen van vleermuizen (onder andere uitwerpselen). Daarnaast is op 24 juni 2009 de bebouwing van binnen aan een bouwkundige inspectie onderworpen, waarbij zoveel mogelijk ruimtes zijn bekeken. Voor het vleermuizenonderzoek is het protocol 'vleermuizeninventarisaties' gevolgd, dat door het Netwerk Groene Bureaus is opgesteld (www.netwerkgroenebureaus.nl) en door de Gegevensautoriteit Natuur is geaccepteerd (2 april 2009)³.

Het onderzoek naar het voorkomen van kerkuil en steenmarter bestond uit een grondige inspectie van de bebouwing op 24 juni 2009, waarbij de bebouwing zowel intern als aan de buitenzijde is onderzocht. Hierbij is ten aanzien van kerkuil gezocht naar een eventuele broedplaats en sporen, zoals braakballen en uitwerpselen. Ten aanzien van steenmarter is gezocht naar een verblijfplaats en sporen, zoals uitwerpselen en prooiresten. Tijdens de overige veldbezoeken is ook aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten, maar minder uitgebreid dan tijdens de inspectie op 24 juni 2009.

Resultaten

Vleermuizen

In de bebouwing zijn meerdere potentiële invliegopeningen aanwezig, zoals open stootvoegen, beschadigde dakpannen, ruimte onder overhangende gevelpannen en voegwerk dat tussen de stenen weg is geërodeerd. Tijdens geen van de inspecties van de bebouwing zijn sporen van vleermuizen aangetroffen.

Veldbezoek 1 - 24 juni 2009

Op 24 juni is de eerste vleermuis, een gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), om 22.24 uur (20 minuten na zonsondergang) ten noorden van het plangebied vliegend van west naar oost waargenomen. In het plangebied is gewone dwergvleermuis pas voor het eerst om 22.49 uur (45 minuten na zonsondergang) waargenomen. Gedurende het avondbezoek foerageerden dit exemplaar en later een tweede exemplaar in het plangebied en de aangrenzende tuinen.

Om 22.35 uur (31 minuten na zonsondergang) is de eerste laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) overvliegend van noord naar zuid waargenomen. Dit exemplaar kwam van buiten het plangebied aanvliegen. Om 22.58 uur is een tweede laatvlieger vliegend in tegengestelde richting waargenomen. Dit zijn de enige waarnemingen van laatvlieger in het plangebied gedurende het avondbezoek. Later op de avond (23.30 uur) is waargenomen dat enkele exemplaren boven de weilanden ten noorden van het plangebied foerageerden.

Rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) is driemaal overvliegend waargenomen, waarvan de eerste waarneming om 22.38 uur (34 minuten na zonsondergang) is gedaan.

³ GaN, NGB en Zoogdiervereniging, 2009 Vleermuisprotocol versie 2 april 2009. Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht

Veldbezoek 2 - 16 juli 2009

Op 16 juli verscheen de eerste gewone dwergvleermuis om 22.23 uur (32 minuten na zonsondergang) in het plangebied. Dit exemplaar kwam vanuit de voortuinen ten westen van het plangebied. Gedurende het avondbezoek hebben drie gewone dwergvleermuizen in en rond het plangebied gefoerageerd. Om 22.49 uur (68 minuten na zonsondergang) is waargenomen dat een exemplaar in een ruimte tussen een (hoek)baksteen en een houten daklijst aan de noordzijde van het bedrijfsgebouw Tynaarlosestraat 21 kroop. Vervolgens is hier een halfuur gepost. Tijdens dit halfuur is geen uitvliegende vleermuis gezien.

Om 22.23 uur (32 minuten na zonsondergang) is de eerste laatvlieger waargenomen. Dit exemplaar kwam vanuit de achtertuinen ten oosten van het plangebied richting de Tynaarlosestraat overvliegen. Ook boven de achtertuinen ten westen en de weilanden ten noorden van het plangebied zijn af en toe overvliegende exemplaren gezien. Deze soort foerageert ook boven het groen langs de Tynaarlosestraat. Eenmaal is een foeragerende laatvlieger boven de achtertuin van Tynaarlosestraat 19 en boven het noordwestelijke deel van het plangebied waargenomen.

Rosse vleermuis is om 22.41 uur (50 minuten na zonsondergang) eenmaal overvliegend waargenomen.

‘De ruimte waar tijdens het veldbezoek een gewone dwergvleermuis in kroop is op een later moment geïnspecteerd met een camera op een telescoopsteel. De (hoek) baksteen en de daarop aanliggende steen bleken los te liggen zodat de camera goed in de ruimte kon worden gepositioneerd. De ruimte bleek ongeveer twee bakstenen groot en vertoonde geen openingen naar andere ruimtes. Uitwerpselen van vleermuizen zijn niet aangetroffen.’

Veldbezoek 3 - 18 augustus 2009

De eerste waargenomen vleermuis tijdens het veldbezoek van 18 augustus was een gewone dwergvleermuis die om 21.21 uur (27 minuten na zonsondergang) voorbij vloog. Dit exemplaar kwam van buiten het plangebied en vloog van noord naar zuid en weer terug. Gedurende het avondbezoek hebben twee à drie gewone dwergvleermuizen in het plangebied gefoerageerd. Laatvlieger is om 21.22 uur (28 minuten na zonsondergang) voor het eerst waargenomen. Dit overvliegende exemplaar kwam vanuit noordelijke richting het plangebied overvliegen. Tien minuten later vloog een ander exemplaar vanuit dezelfde richting over en vloog een exemplaar vanuit noordwestelijke richting over. In de loop van de avond zijn nog tweemaal overvliegende exemplaren waargenomen.

Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) is om 21.30 uur (36 minuten na zonsondergang) voor het eerst gehoord buiten het plangebied in een boom aan de Tynaarlosestraat. Dit exemplaar betrof een mannetje dat sociale roepjes ten gehore bracht. Tien minuten later vloog dit exemplaar al roepend over het woonhuis nummer 25. Vier minuten later vloog dit exemplaar naar het hoogste gedeelte van pand nummer 23 om hier vervolgens aan de houten daklijst te gaan hangen. Gedurende een halve minuut hing de ruige dwergvleermuis hier al roepend aan de daklijst. Daarna verdween dit exemplaar in oostelijke richting. Twee minuten later verschenen twee exemplaren van ruige dwergvleermuis die vervolgens in oostelijke richting verdwenen.

Om 21.41 uur (47 minuten na zonsondergang) is een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. Later op de avond is nog eenmaal een rosse vleermuis gehoord.

Een exemplaar van gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) is eenmaal om 22.01 uur (67 minuten na zonsondergang) in de achtertuin van Tynaarlosestraat 19 (buiten het plangebied) gehoord.

Veldbezoek 4 - 1 september 2009

Tijdens het avondbezoek van 1 september is om 20.35 uur (25 minuten na zonsondergang) de eerste vleermuis, een rosse vleermuis, waargenomen. Dit exemplaar vloog hoog over het plangebied.

Om 20.47 uur (37 minuten na zonsondergang) is de eerste gewone dwergvleermuis waargenomen. Dit exemplaar vloog uit oostelijke richting het plangebied in. Het betrof een mannetje

dat met regelmaat sociale roepjes ten gehore bracht. Dit exemplaar foerageerde in het plangebied en riep gedurende het avondbezoek af en toe in het plangebied en in de aan het plangebied grenzende tuinen. Vanaf 21.06 uur is met regelmaat een tweede exemplaar waargenomen.

Om 21.25 uur (75 minuten na zonsondergang) is eenmalig een overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen.

Laatvlieger is eenmaal om 21.45 uur (95 minuten na zonsondergang) overvliegend waargenomen.

Interpretatie waarnemingen

Gewone dwergvleermuis is gedurende de vier avondbezoeken tussen 27 en 45 minuten na zonsondergang waargenomen. Gebruikelijk vliegt gewone dwergvleermuis tussen 15 en 30 minuten na zonsondergang uit. De eerste waarnemingen in het plangebied zijn niet bijzonder vroeg gedaan. Ook is geconstateerd is dat de eerste gewone dwergvleermuizen van buiten het plangebied kwamen aanvliegen.

Het exemplaar dat op 16 juli ruim een uur naar zonsondergang in een ruimte van het bedrijfspand Tynaarloserstraat 21 weg kroop, vertoonde atypisch gedrag. De afwezigheid van keutels in deze ruimte is een aanwijzing dat de ruimte niet in gebruik is (geweest) als verblijfplaats. Het betreft hier dan ook geen vaste verblijfplaats. De gewone dwergvleermuis die erin kroop heeft waarschijnlijk de ruimte geïnspecteerd en als ongeschikt beoordeeld. Mede door de loszittende bakstenen lijkt de ruimte daarnaast instabiel en gevoelig voor verder verval. De aanwezigheid van een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis in het plangebied is hiermee onwaarschijnlijk.

Het mannetje dat gedurende het avondbezoek van 1 september sociale roep ten gehore bracht en zo nu en dan in het plangebied is gehoord, vertoonde geen specifieke interesse in een gebouw in het plangebied. Het is waarschijnlijk dat deze een paarverblijfplaats heeft in een gebouw in de omgeving van het plangebied. Het plangebied is wel onderdeel van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen, maar gezien de geringe waargenomen aantallen is het plangebied geen belangrijk foerageergebied.

Laatvliegers zijn telkens ongeveer een half uur na zonsondergang (alleen tijdens het laatste avondbezoek een stuk later) voor het eerst waargenomen. De soort kwam telkens van buiten het plangebied aanvliegen en verblijft dus niet in het plangebied. Laatvlieger vliegt gemiddeld tussen een half uur en drie kwartier na zonsondergang uit. De soort zal dus in de buurt van het plangebied een verblijfplaats hebben. Laatvlieger is slechts eenmaal foeragerend in het plangebied waargenomen. Als foerageergebied voor laatvlieger speelt het plangebied geen rol van betekenis. Laatvlieger vliegt af en toe over van de weilanden ten noorden van het plangebied via het groen van de aangrenzende achtertuinen richting het aanwezige groen langs de Tynaarlosestraat. Ook tegengestelde vliegbewegingen zijn waargenomen. Af en toe wordt hierbij over het plangebied gevlogen. Het plangebied ligt niet op een belangrijke vliegroute van laatvlieger.

Rosse vleermuis is alleen relatief laat en hoog overvliegend waargenomen. Deze boombewonende soort verblijft niet in het plangebied vanwege het ontbreken van geschikte bomen en/of kasten. Ook als foerageergebied speelt het plangebied geen rol.

Gewone grootoorvleermuis is slechts eenmaal en lang na zonsondergang buiten het plangebied gehoord. De aanwezigheid van een verblijfplaats in het plangebied voor deze soort is daarmee onwaarschijnlijk.

Ruige dwergvleermuis is alleen tijdens het derde veldbezoek met regelmaat gehoord in het plangebied vanaf 45 minuten na zonsondergang. Daarvoor bevond dit exemplaar zich in een boom buiten het plangebied. Gezien de eerste waarnemingen buiten het plangebied en het eenmalige roepen vanaf een gebouw in het plangebied en de bijna volledige afwezigheid van

de soort in het daaropvolgende avondbezoek in september is de aanwezigheid van een (paar)verblijfplaats van ruige dwergvleermuis in het plangebied onwaarschijnlijk.

Steenmarter

Tijdens de inspectie van 24 juni 2009 zijn in het woonhuis Tynaarlosestraat 21 enkele oude keutels van een steenmarter aangetroffen. Dit pand is onder andere te betreden via een kapot (ingegoooid) dakraam. Gezien de geringe hoeveelheid keutels is het aannemelijk dat het gebouw slechts een enkele maal is verkend door een steenmarter. In de overige gebouwen zijn geen sporen van steenmarter aangetroffen. Op het buitenterrein is een enkele oude keutel van een steenmarter aangetroffen. Enkele afgebeten kauwenveren in de noordwestelijke hoek van het plangebied wijzen erop dat steenmarter ook af en toe in het plangebied foerageert. Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat er een verblijfplaats van steenmarter in de bebouwing aanwezig is. Als gevolg van de plannen worden geen negatieve effecten op steenmarter verwacht.

Kerkuil

In het hoogste gedeelte van het bedrijfsgebouw achter woonhuis nummer 23 zou in het verleden een kerkuilenkast zijn geplaatst. De kast is reeds lange tijd voor het veldbezoek verwijderd en de invliegopening in het gebouw deels afgedicht. Tijdens de inspectie zijn enkele zeer oude braakballen aangetroffen op de zolderruimte van de fabrieksloods nummer 23. Er zijn geen aanwijzingen dat kerkuil recent in de bebouwing aanwezig is geweest. In de bebouwing is dan ook geen vaste verblijfplaats van kerkuil aanwezig.

Conclusie

Met de afwezigheid van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen, steenmarter en kerkuil in de gebouwen van het plangebied Tynaarlosestraat 21-27 is voor de sloop van de gebouwen geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig.

Colofon

Opdrachtgever
Kroeze en Partners

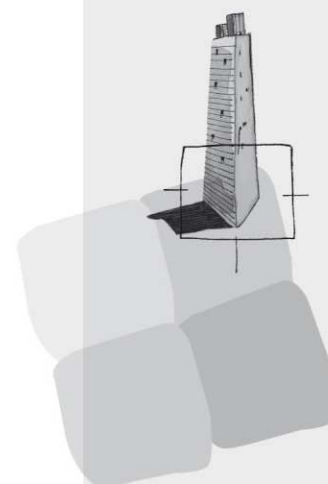
Contactpersoon
de heer M. Kroeze

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
Mevrouw drs. H.H. Kerperien
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
247.28.11.42.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort